BIBLIOTECA „ASOCIAȚIUNII" SIBIIU

Anul al 55-lea

EXEMPLARUL { In România: 3 lei / In străinătate: 6 lei

Taxa poștală plătită în numerar conform aprobării dir. G-le P. T. T. No. 120.288/932

Nr. 148 Miercuri 1 Iunie 1938
14 Pagini P IIII

ABONAMENTE IN ȚARA Lei 200 pe 3 luni Lei 380 pe 6 luni. Lei 750 pe 12 luni. O lună Lei 80 In străinătate în raport cu tarifui poștal și valuta

Fondator: LUIGI CAZZAVILLAN
Proprietar: „UNIVERSUL", S. A.
Inscris sub Nr. 160 Trib. Ilfov

UNIVERSUL

CELE DIN URMA ȘTIRI DIN LUMEA INTREAGA, TELEGRAFICE ȘI TELEFONICE
REDACȚIA ȘI ADMINISTRAȚIA: BUCUREȘTI, STR. BREZOIANU No. 23-25
CENTRALA TELEFONICA A ZIARULUI: 3.30.10: SECRETARIATUL DE REDACȚIE: 3.30.15

ABONAMENTE IN TARĂ pe un an la UNIVERSUL COPIILOR ZIARUL CĂLĂTORIILOR, VESELIA, RADIO UNIV. și UNIV. LITERAR câte 220 lei ILUSTR. ROMÂNA și UNIV.-SPORT câte 500 lei

DIRECTOR ȘI ADMINISTRATOR DELEGAT: STELIAN POPESCU

Compromiteri cronice

Parchetul tribunalului Ilfov a deschis acțiune publică emițând mandate de arestare contra directorului școalei primare din Tighina și a complicelui său, pentru vina de a-și fi însușit o însemnată sumă, adunată cu consimțimântul populației din acel oraș printr'un colind în țară.

Diferite instanțe judecă delapidări comise de participanți la eforii școlare sau de alte organe învestite cu mânuirea fondurilor datorite dărniciei oamenilor de bine.

Aceste eclipse de onestitate dăunează nu numai scopurilor urmărite, ci și spiritului de inițiativă, care în loc să fie stimulat prin cât mai multe realizări de folos obștesc, este slăbit prin dezamăgiri prea dese.

Scuza invocată de infractori în atari împrejurări este irosirea întreagă sau în cea mai mare parte a sumelor adunate din cauza cheltuelilor de transport și întreținere.

Desigur, acest pretext nu împiedică justiția să pronunțe pedepse și să condamne la acoperirea pagubelor pe considerațiunea relei credințe și a falsurilor comise în socoteli. Dar sancțiunile, când prea târzii, când prea indulgente, nu exercită exemplaritatea socială necesară, iar sumele adunate prin mărinimia publică rămân pentru totdeauna pierdute.

Este și mai trist că acest abuz se practică pe o scară întinsă și în numele unei idei atât de venerabile, încât se impune să fie ferită de orice atingere.

Este vorba de colectele pentru construirea de biserici.

Cercetări făcute la singurul loc competinte să le autorize stabilesc că ele constituesc într'o măsură foarte redusă necesități reale și devotamente personale, în marea majoritate reprezentând asigurarea unei existențe fără muncă, prin aprobări obținute dela autorități fără chemare, sau prin încuviințări fictive.

Ceva mai mult, au fost cazuri când colecte de peste o sută mii lei au fost prezentate cu așa zise bilanțuri în care apostolii de asemenea natură aveau, ei, de primit dela epitropiile bisericilor proectate.

S'au produs, dar fără rezultat, intervenții autorizate spre a se pune capăt acestui sistem, care, dacă dă roadele cuvenite în unele împrejurări, în multe cazuri funcționează în condițiuni absolut nepotrivite cu prestigiul nobilei cauze și dacă nu au fost încă supuse cercetărilor justiției se datorește desigur numai acestei considerațiuni.

Spiritul ce a condus la legiferarea condițiunlor necesare pentru constituirea persoanelor morale și pentru mersul lor, trebue să fie întins, cel puțin pe calea administrativă, la inițiativele personale, individuale sau colective, căci altfel cele rele strică pe cele bune și ideile fericite nu pot să-și facă loc din cauza celor contrarii.

La Ultima oră:

Rezultatul alegerilor comunale din Cehoslovacia

UNIVERSITATEA LATINĂ DIN BRAȘOV

XX

In 1936, cu prilejul alegerei sale ca președinte al asociației „Presa latină", d. Henry Béranger, președintele comisiunei senatoriale a afacerilor străine, a dat un avertisment și a făcut un apel la solidaritatea popoarelor de rasă latină.

D-sa a spus:

„Luați seama. Epoca noastră e plină de pericole mai mari de cât acelea care au precedat războiul. Civilizația noastră comună e amenințată de astă dată direct și nu ca în 1914 când se ținea încă o mască spre a o putea dobori".

Cum civilizația comună de care a pomenit d. Henry Béranger este aceea latină, s'a cerut atunci, după cum se cere și astăzi, apărarea ei. Prin ce mijloace?

Deoparte, printr'o accentuată acțiune politică de apropiere și de înțelegere între toate statele latine, care să asigure solidaritatea lor, în fața pericolului comun ce le amenință și, pe de altă parte, prin dezvoltarea culturii de esență latină. E vorba de spiritualitatea latină și de dinamismul latin.

In Franța, Unversitățile populare, întemeiate la începutul acestui secol și apoi diferite asociațiuni culturale cum este aceea a „Frontului latin"; iar în Italia de azi, Grupurile universitare fasciste, au căutat și caută să răspândească cunoștința geniului latin și forța morală a latinității, prin care ea s'a manifestat în lume, în cursul veacurilor, atât în epoca cesarilor din Roma, cât și în aceea a Renașterei și din vremurile moderne.

In legătură cu această nouă renaștere latină, s'a întemeiat, la Brașov, o Universitate latină, unde se pot studia temeinic limbile franceză, italiană și latină pentru români, precum și limba română pentru străini și cetățenii noștri de altă origină etnică.

Aceasta este unica instituție din lumea întreagă, care urmărește scopul nobil și binefăcător al desvoltării culturii latine și al solidarității spirituale între toate națiunile ce au moștenit glorioasele tradiții și comori ale civilizației mediteranee — prin învățământul ce-l predă. Nu numai atât. Universitatea latină din Brașov, așa cum a fost organizată de întemeietorii săi și cum este condusă de rectorul său, d. dr. Șerban, atrage, în țară, la cursurile sale din timpul verei, un număr din ce în ce mai mare de auditori din Iugoslavia, Cehoslovacia, Polonia, ba chiar din țările nordice, ca Finlanda și Suedia, așa că ea contribue la expansiunea culturii latine în Europa centrală și septentrională, care s'ar putea întinde și în celelalte părți ale continentului. Ea face și o rodnică propagandă națională.

Pe de altă parte, prin numeroasele sale cursuri — 840 ore de curs și 2080 ore de conversații în timp de șase săptămâni — Universitatea latină din Brașov contribue și la pregătirea profesorilor de specialitate din învățământul nostru secundar, ca și la completarea cunoștințelor studenților și celorlalți auditori, români, sau străini.

Dacă este o mare cinste pentru noi prețioasa colaborare a eminenților profesori francezi, cari au fost autorizați de guvernul francez să țină cursuri la Universitatea latină din Brașov — cum sunt d-nii Henri Chamard, Felix Gaiffe, Jacques Langlade, Raymond Labèque, Adrien Cort, Emile Monssat, Mor Zuorro, René Bray, ș. a. — precum și a profesorilor universitari italieni de o egală reputație și valoare, ce țin cursurile lor la secția italiană — d-nii Italo Siciliano, Enzo Loreti, Berardo Pompei, d-șoarele Dora Siciliano, Elena Otoni, Anna Folli, Amedeo Mammallela, Aldo Mieli ș. a.,— înregistrăm cu vădită satisfacție rezultatele binefăcătoare ce le-a dat până azi acest însemnat institut de cultură latină și pe care l-au subliniat personalitățile intelectuale din occident, — ca d-nii Henri Chamard, Raymond Labèque și Italo Siciliano.

Rezultate morale, culturale și naționale. Morale — prin apropierea sufletească între profesorii și auditorii lor; culturale, — prin învățământul temeinic al limbilor și literaturii latine; naționale, — prin cea mai bună și rodnică propagandă ce putem face, contribuind și noi la întreținerea focului sacru al culturii latine și la apărarea civilizației latine.

Așa se vor putea stabili și bazele solidarității între națiunile latine, de care a pomenit d. Henri Béranger, spre a putea înfrunta pericolul ce le amenință.

R. SEIȘANU

Noui amănunte asupra exploziei din str. Pictor Obedeanu

Pompierii la locul exploziei

Am vorbit Duminică despre explozia întâmplată Sâmbătă seara în str. pictor Obedenaru nr. 25, explozie în urma căreia, un depozit de benzină și petrol lampant, aparținând societății „Creditul Minier", a fost aruncat în aer.

După ancheta făcută în cursul zilei de Duminică, de către d. judecător de instrucție Simionescu-Atanasiu, secondat de comisarul-șef Emil Furduescu, șeful circumscripției 18 polițienești, s'au putut stabili următoarele cu privire la împrejurările în cari s'a produs această nenorocire:

CUM S'A PRODUS EXPLOZIA

Un alt vânzător al depozitului decât cel de serviciu, anume Gheorghe Botezan, domiciliat în șos. Gării Obor nr. 17, a trimis seara, pe la ora 9, pe un fiu al său: Jean Botezan, în etate de 11 ani, la colegul său Gheorghe Pârvu, să-i dea niște scânduri, pe care acesta le ținea — ceeace nu era permis, — în subsolul depozitului, unde erau îngropate cele două rezervoare de fer, conținând unul 5000 litri de benzină iar celalt 5000 litri de petrol lampant.

Copilului fiindu-i urît să meargă singur, a plecat însoțit de alți doi băeți din vecini: Alexandru Vultur în etate de 16 ani și Oreste Clipo, de 15 ani, ambii ucenici la fabrica „Voinea".

Când au ajuns la depozit, toți trei au rămas în cabina de deasupra, în timp ce vânzătorul Gheorghe Pârvu, a coborît scara cabinei ce ducea la subsol, spre a aduce scândurile cerute de colegul său. Când a eșit apoi afară, aprinzându-și o țigară, a asvârlit, din imprudență chibritul, pe ușa ce rămâsese deschisă, jos, în subsol, iar gazele acumulate acolo, aprinzându-se dela flacăra chibritului, au produs puternica explozie, ce a aruncat în aer cabina precum și parte din planșeul de beton, din care o bucată apreciabilă a căzut pe acoperișul înaltului imobil cu câteva etaje, situat la câteva zeci de metri și în care funcționează cinematograful „Florida".

UN SINGUR MORT ȘI UN RANIT

In urma exploziei, copilul Jean Botezan împreună cu ucenicul Oreste Clipo și vânzătorul Gheorghe Pârvu, au fost aruncați în stradă. Vânzătorul, căpătând arsuri de gradul II pe față și mâini, a trebuit să fie internat de „Salvare", — cum am arătat, — la spitalul Colentina. Ceilalți doi băeți în cădere s'au ales doar cu ușoare leziuni și contuziuni la mâini și picioare, așa că și-au putut vedea de drum, înapoindu-se acasă.

Ucenicul Vultur Alexandru, care se afla de asemenea în cabină, în momentul acela, a fost prins, însă, între o mare bucată de planșeu și cabina prăbușită, unde a fost strivit și apoi carbonizat de flăcările incendiului izbucnit în urma exploziei.

*

Duminică dim. la orele 8 jum. o echipă specială de pompieri dela postul „Regele Ferdinand", sub comanda d-lui căpitan Paulian, a procedat la ridicarea dărâmăturilor și curățarea terenului, cu care ocazie a fost ridicat și cadavrul nefericitului ucenic și transportat la „Institutul medico-legal".

S'au ciocnit două vapoare in golful New-York

New-York, 29 (Rador). — **Din cauza ceței, vaporul de excursii „Mandalay" s'a ciocnit în golful New-York cu pachebotul „Aquadia" de pe linia New-York—Bermude.**

Vaporul „Mandalay" care transporta 335 pasageri, s'a scufundat în 15 minute. Toți pasagerii au fost salvați, ca și membrii echipagiului.

Misiunea aeronautică franceză a sosit la Londra

Londra, 29 (Rador). — *Misiunea aeronautică franceză în frunte cu generalul Vuillemin, invitată de guvernul britanic, a sosit azi după amiază la Croydon.*

Misiunea va vizita diferite unități și instalații ale aviației de război britanice.

Atentatorul și victima atentatului dela Rotterdam au fost identificați

Amsterdam, 29 (Rador). — *Biroul de presă olandez comunică:*

„Este stabilit acum că explozia bombei dela Rotterdam, în ziua de 23 Mai, a constituit un atentat politic.

Victima se numește Eugen Konalalec, șeful mișcării contrarevoluționare ucrainiene și director al Biroului de presă ucranian din Berlin.

Autorul atentatului este numitul Walluk, agent sovietic, care probabil a reușit să părăsească Olanda în ziua atentatului".

*

Varșovia, 29 (Rador).— **Opinia publică polonă este viu impresionată de noua identificare a victimei atentatului dela gara din Rotterdam, care este colonelul ucrainian Konowalec.**

Șef al organizației teroriste ucrainiene, scrie corespondentul agenției „Pat", Konowalec conduce de 13 ani din străinătatea acțiunea teroristă ucraniană în Polonia-Mică de Răsărit.

STATELE-UNITE ȘI EUROPA CENTRALA

XX

O veste neașteptată ne vine din Statele Unite. Vorbind reprezentanților presei, d. Cordel Hull, secretarul departamentului de Stat, care în guvernul federal este ministrul de externe al marii republici nord americane, și-a exprimat dorința ca Germania și Cehoslovacia să găsească o soluție pașnică pentru rezolvarea problemei germanilor sudeți și a lăsat să se înțeleagă, la sfârșitul expunerii sale, că „Statele Unite nu ar putea rămâne indiferente față de o eventuală încercare a Germaniei de a pune stăpânire pe anumite ținuturi ale Cehoslovaciei".

Motivarea acestei atitudini este interesantă. D. Hull arată, în expunerea sa, că Statele Unite sunt extrem de preocupate de situația din Europa Centrală.

Isbucnirea unui conflict armat, în orice parte a lumii și în orice condiții, ar avea urmări fatale și ar pricinui pagube incalculabile tuturor popoarelor. Statele Unite s'au străduit să aibă o atitudine cu totul independentă față de Europa, s'au abținut de la orice demers în continentul vechiu și n'au fost solicitate prin nici un demers al statelor europene. Politica americană urmărește însă menținerea păcii și guvernul Statelor Unite, care împreună cu alte 62 de State a semnat pactul Briand-Kellog, care scoate războiul afară din lege, consideră că „respectarea acestui legământ nu este astăzi mai puțin obligatorie, decât în ziua, când a fost semnat".

Acest fel de a se exprima al conducătorului politicii externe americane este nou. El dovedește că diplomația Statelor Unite se interesează din ce în ce mai mult de Europa.

„Omul din stradă" american cunoaște foarte puțin Europa, diviziunile ei și conflictele ei. Omul cu răspundere politică nu are de multe ori nici el cunoștințe cu mult mai precise de cât marele public, a cărui a opinie modelează politica americană. Cehoslovacia spre exemplu este pentru el o noțiune foarte puțin lămurită. Lucrul nu e de mirare. America e mai mult un continent de cât o țară. Are starea ei de spirit, interesele și tendințele ei foarte diferite de acelea ale Europei. Americanul cunoaște țările continentului nostru și în deosebi Europa răsăriteană cât cunoaștem și noi cele 48 de State ale federației nord americane.

Lucrurile se schimbă însă, dacă pacea este amenințată și dacă un conflict în Europa orientală deschide perspectiva unei conflagrații generale. Lumea politică americană își dă seama din în ce în ce mai bine că există toate riscurile ca un viitor război să fie imposibil de localizat. Politica de azi a marilor puteri nu e numai europeană, e mondială. Ea nu pune numai problema unor cuceriri teritoriale locale, ci pune în chestiune două concepții despre lume, două forme de viață și organizare politică și economică, două ideologii, două prozelitisme, două feluri de imperialisme. Ruperea echilibrului actual ar sfârși prin a fi fatală și Statelor Unite.

Politica americană începe să se desfășoare din ce în ce mai mult, pe aceleași linii ca cea britanică. Diplomația Statelor Unite își dă toate silințele să asigure menținerea păcii. Este primul și principalul ei obiectiv. Dar odată pacea compromisă se simte că ea va fi obligată să ia atitudine, căci într'altfel Statele Unite sunt condamnate la o izolare periculoasă. De aceia politica de agresiune va vedea Statele Unite ridicându-se contra ei.

Baza juridică și morală a acestei politici este pactul Briand-Kellogg, semnat la Paris la 27 August 1928. El condamnă recursul la războiu pentru rezolvarea conflictelor internaționale și renunță la el ca instrument de politică națională în relațiile mutuale ale Statelor. De zece ani Statele Unte sunt credincioase acestei politici, pe care o afirmă — în toate prilejurile — din ce în ce mai viguros. Pactul din 1928 nu prevede sancțiuni, este adevărat. Dar agresiunea neprovocată dă dreptul la legitima apărare.

In vederea acestei apărări a propriilor ei interese, solidare cu ale celorlalți semnatari ai pactului Kellogg, Statele Unite procedează și ele la formidabile înarmări, care vor atârna greu în cumpăna păcii sau a războiului.

D. Hull declară astăzi că pactul Kellogg rămâne obligatoriu. Această declarație e importantă și trebue reținută. Făcută în împrejurările actuale trebue să dea de gândit agresorilor eventuali, căci ea arată calea, pe care diplomația americană se străduește să asigure pacea, dar și calea, pe care — în caz de conflict — își va putea afirma solidaritatea cu Europa, a cărei a soartă n'o poate lăsa indiferentă.

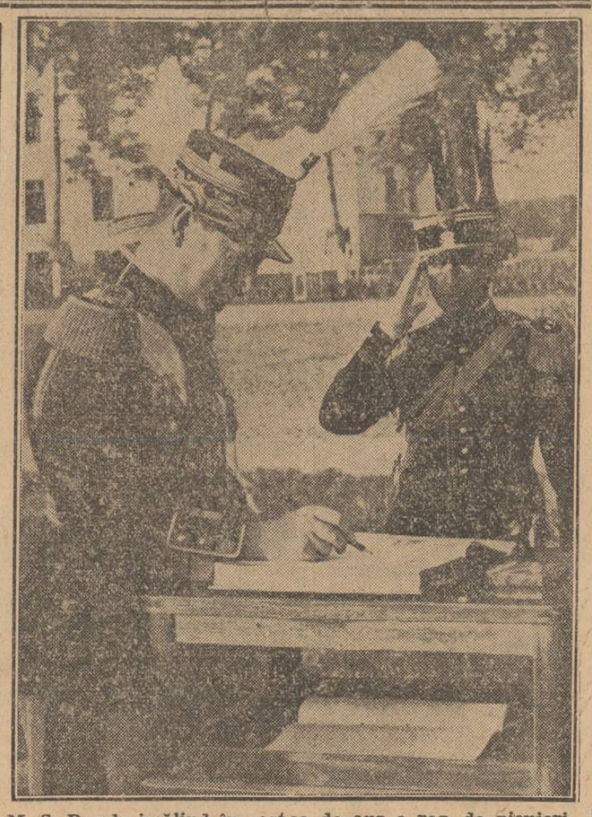

M. S. Regele iscălind în cartea de aur a reg. de pionieri de gardă

Un apel al președintelui Lebrun pentru unirea tuturor francezilor

Paris, 29 (Rador). — **Intr'un discurs rostit azi la Saint Brieux, președintele Lebrun a lansat un apel pentru unirea tuturor francezilor.**

D. Lebrun a arătat că aceasta se poate realiza dacă toți fiii Franței se vor strădui să practice, în libertatea republicană și democratică, iubirea de aproape și dacă își vor impune să urmeze aspirațiile guvernului actual, expresie a voinței naționale, care se silește să readucă Franța pe calea prosperității, făcând astfel ca Franța să regăsească acea sănătate morală, acea siguranță și acea încredere în viitor, pe care le-a cunoscut în zilele glorioasei sale victorii din 1918.

*

Paris, 29 (Rador). — D. Lebrun, președintele republicii, însoțit de d-nii Zay, ministrul educației naționale și de Chappedelaine, ministrul marinei comerciale, și-a început azi călătoria oficială în Bretania.

Plecat aseară la ora 7 din Paris, d. Lebrun a sosit azi dimineață la ora 9 la Saint Brieuc.

Soluția problemei agrare

de A. CORTEANU

Primesc scrisori și dela anonimi și dela persoane cunoscute, prin care sunt îndemnat să dau pe față secretul cugetului meu și să spun care este după părerea mea soluția problemei agrare. Această nerăbdare a cititorilor mei este un semn bun. Ea arată că problema pasionează pe cititori și că unii din ei, mai nerăbdători, ar vrea să afle sfârșitul fără a mai aștepta desfășurarea tuturor episoadelor, întocmai cum fac — probabil — cu o piesă de teatru sau cu un roman, care îi interesează. Problema agrară însă, la noi ca și pretutindeni, nu este nici roman, nici piesă de teatru. Este o problemă de viață națională pe care cine o cercetează mai de aproape o vede tot mai nelămurită. O deslegare a acestei probleme așa cum o dorim cu toții, nu există. Și nu există pentrucă fiecare din noi înțelegm, printr'o soluție a acestei probleme, împăcarea și coexistența unor termeni, care se exclud unul pe altul. Noi dorim și ne bucurăm de înmulțirea populației rurale, dar vrem în acelaș timp ca toți țăranii să fie bogați, să aibă știință de carte și să fie agricultori de mâna întâia. Numai o soluție care să împace realitățile date, adică țăranii și pământul cu dorințele noastre, de cum ar trebui să fie țăranul și agricultura, numai o astfel de soluție ar fi primită de toată lumea ca o adevărată deslegare a problemei agrare. Dorințele noastre nu pot însă merge împreună cu realitățile date și din această cauză o soluție a problemei agrare nu există.

Populația noastră rurală se înmulțește cu aproximativ un milion de oameni la fiecare cinci ani. Dacă acest spor va continua încă mulți ani, termenul de cinci ani se va reduce. Vom ajunge astfel să avem la 4 sau chiar la 3 ani un milion de țărani mai mult. Nimeni dintre oamenii care dau tonul la noi nu s'a alarmat în fața acestei primejdii a suprapopulației rurale. Din

(Continuare in pag. 2-a)